Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 26 Νοεμβρίου 2026
(OR. en)

16481/26

FISC 437
ECOFIN 1578

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	25 Νοεμβρίου 2026
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2026) 630 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Προσοχή στο κενό 2026: τόνωση των δημόσιων οικονομικών μέσω κοινών προσπαθειών για τη μείωση των φορολογικών κενών και τη βελτίωση της συμμόρφωσης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2026) 630 final.

συνημμ.: COM(2026) 630 final

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.11.2026
COM(2026) 630 final

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προσοχή στο κενό 2026: τόνωση των δημόσιων οικονομικών μέσω κοινών προσπαθειών για τη μείωση των φορολογικών κενών και τη βελτίωση της συμμόρφωσης

{SWD(2026) 1201 final} - {SWD(2026) 1202 final} - {SWD(2026) 1203 final} - {SWD(2026) 1204 final} - {SWD(2026) 1205 final} - {SWD(2026) 1206 final} - {SWD(2026) 1207 final} - {SWD(2026) 1208 final} - {SWD(2026) 1209 final} - {SWD(2026) 1210 final} - {SWD(2026) 1211 final} - {SWD(2026) 1212 final} - {SWD(2026) 1213 final} - {SWD(2026) 1214 final} - {SWD(2026) 1215 final} - {SWD(2026) 1216 final} - {SWD(2026) 1217 final} - {SWD(2026) 1218 final} - {SWD(2026) 1219 final} - {SWD(2026) 1220 final} - {SWD(2026) 1221 final} - {SWD(2026) 1222 final} - {SWD(2026) 1223 final} - {SWD(2026) 1224 final} - {SWD(2026) 1225 final} - {SWD(2026) 1226 final} - {SWD(2026) 1227 final} - {SWD(2026) 1228 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Προσοχή στο κενό 2026: τόνωση των δημόσιων οικονομικών μέσω κοινών προσπαθειών για τη μείωση των φορολογικών κενών και τη βελτίωση της συμμόρφωσης

1. Εισαγωγή

Η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει στην ενίσχυση των αμυντικών της ικανοτήτων, να επιταχύνει την ψηφιοποίηση και την πράσινη μετάβαση και να τονώσει την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Ωστόσο, οι εθνικοί προϋπολογισμοί σε πολλά κράτη μέλη είναι στα όριά τους, γεγονός που αφήνει ελάχιστο δημοσιονομικό περιθώριο για επενδύσεις ζωτικής σημασίας ([1]).

Ωστόσο, κάθε έτος, τα διαφυγόντα φορολογικά έσοδα στην ΕΕ ανέρχονται σε πάνω από 200 δισ. EUR, όπως εκτιμάται με τα φορολογικά κενά όσον αφορά τη συμμόρφωση, τα οποία ισοδυναμούν με περίπου 1 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Μόνο για τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), πρόκειται για εκτιμώμενη διαφυγή εσόδων ύψους περίπου 125 δισ. EUR ή 9,5 % των συνολικών υποχρεώσεων ΦΠΑ το 2023. Όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος εταιρειών (ΦΕΕ), τα διαφυγόντα έσοδα για καθένα από τα κράτη μέλη εκτιμάται ότι ανέρχονται σε σχεδόν 50 δισ. EUR ή στο 9,2 % των εισπραχθέντων εσόδων ΦΕΕ([2])**.** Πρόκειται για έσοδα που οφείλονται αλλά παραμένουν ανείσπρακτα λόγω ορισμένων μορφών φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, διοικητικών ελλείψεων ή ακούσιων σφαλμάτων. Η μέτρηση των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση παρουσιάζει εγγενείς δυσχέρειες, ενώ και οι διαθέσιμες εκτιμήσεις ποικίλλουν ως προς την κάλυψη, τη μεθοδολογία και τον βαθμό αβεβαιότητας([3]). Οι παρούσες εκτιμήσεις είναι πιθανότατα συντηρητικές, διότι δεν αποτυπώνουν όλες τις κατηγορίες διαφυγόντων φορολογικών εσόδων, π.χ. από διασυνοριακό επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό ή διεθνή μετατόπιση κερδών. Οι εκτιμήσεις αυτές δείχνουν ότι είναι δυνατή η επίτευξη σημαντικών

---

[1] Ειδικές ανά χώρα πληροφορίες, μέθοδοι και δεδομένα παρατίθενται στα έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2026) 1201 έως SWD(2026) 1228.

[2] Ο ΦΠΑ και ο ΦΕΕ επισημαίνονται εδώ ως παραδείγματα για τα οποία διατίθενται συγκριτικά αξιόπιστες εκτιμήσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Κενά συμμόρφωσης μπορεί επίσης να προκύψουν για άλλους φόρους, συμπεριλαμβανομένων των ΦΕΦΠ και των φόρων επί του ατομικού πλούτου, αλλά οι διαθέσιμες εκτιμήσεις είναι πιο κατακερματισμένες και δεν περιλαμβάνονται στα συγκεντρωτικά αριθμητικά στοιχεία που παρουσιάζονται εδώ.

[3] Επιπλέον, λόγω των χρονοδιαγραμμάτων δημοσίευσης των εθνικών συνόλων δεδομένων στα οποία βασίζεται η εκτίμηση των φορολογικών κενών, οι πλέον πρόσφατες διαθέσιμες εκτιμήσεις σε ένα δεδομένο έτος αφορούν συνήθως στοιχεία πριν από δύο ή τρία έτη. Οι εκτιμήσεις του μεγέθους της μη καταγεγραμμένης οικονομίας σε κάθε κράτος μέλος κυμαίνονται από 0,7 % έως 25 % του ΑΕΠ.

οφελών με επενδύσεις τόσο στην καλύτερη μέτρηση όσο και σε μέτρα για τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης. Η ανάκτηση ακόμη και μέρους αυτών των διαφυγόντων εσόδων θα συμβάλει στην άμβλυνση της πίεσης στα δημόσια οικονομικά και θα δημιουργήσει πρόσθετο περιθώριο για επενδύσεις χωρίς τη θέσπιση νέων φόρων ή την αύξηση υφιστάμενων φορολογικών συντελεστών.

Το μεγάλο μέγεθος της παραοικονομίας και οι πολύπλοκοι φορολογικοί κανόνες καθιστούν δύσκολη αλλά σημαντική την κατανόηση των αιτιών των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση σε ολόκληρη την ΕΕ. Σε αρκετά κράτη μέλη, η σημαντική δραστηριότητα στην παραοικονομία υπονομεύει τη φορολογική συμμόρφωση. Οι ολοένα και πιο περίπλοκες φορολογικές διατάξεις και διασυνοριακές ρυθμίσεις μπορούν να αυξήσουν το κόστος συμμόρφωσης, να οδηγήσουν σε σφάλματα ή φοροαποφυγή και να έχουν ως αποτέλεσμα σημαντική διαφυγή εσόδων. Οι αντιλήψεις σχετικά με το κατά πόσο το φορολογικό σύστημα είναι δίκαιο και αποδοτικό, καθώς και σχετικά με τη συνολική φορολογική επιβάρυνση, μπορούν να επηρεάσουν τη φορολογική συμμόρφωση. Οι παράγοντες αυτοί διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ φορολογικών διοικήσεων και φορολογουμένων συμβάλλει στην προώθηση ενός αξιόπιστου, διαφανούς και υποστηρικτικού περιβάλλοντος, βελτιώνοντας έτσι τη συμμόρφωση και ενισχύοντας τη λειτουργία, την ενοποίηση και την ανταγωνιστικότητα της εσωτερικής αγοράς.

Για να αξιολογούν τους κινδύνους για τα δημόσια οικονομικά, τα κράτη μέλη πρέπει να γνωρίζουν το μέγεθος των φορολογικών κενών τους όσον αφορά τη συμμόρφωση. Ο ποσοτικός προσδιορισμός των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση και της διαχρονικής τους εξέλιξης με την πάροδο του χρόνου δεν αποτελεί απλώς τεχνική διαδικασία —συμβάλλει στην ενημέρωση των αρχών σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης των προσπαθειών επιβολής και συμμόρφωσης. Οι εκτιμήσεις αυτές συμβάλλουν στον εντοπισμό κινδύνων, στη στόχευση παρεμβάσεων, στην κατανομή πόρων και στη βελτίωση στρατηγικών συμμόρφωσης. Ως εκ τούτου, η ανάλυση του φορολογικού κενού αποτελεί εργαλείο στρατηγικής διαχείρισης για την άνοδο του επιπέδου είσπραξης εσόδων.

Οι φορολογικές δαπάνες αντιστοιχούν σε φορολογικά κενά που προκαλούνται από τις πολιτικές. Τα κράτη μέλη της ΕΕ αναφέρουν διαφυγόντα έσοδα ύψους περίπου 750 δισ. EUR ετησίως από φορολογικές δαπάνες (τα οποία αντιστοιχούν στο 4 % του ΑΕΠ της ΕΕ το 2025), αν και το ποσό αυτό πρέπει να εξετάζεται με προσοχή ([4]). Οι φορολογικές δαπάνες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, μειωμένους φορολογικούς συντελεστές, φορολογικές απαλλαγές για ορισμένους τομείς, πιστώσεις φόρου ή άλλα φορολογικά κίνητρα. Ένα κρίσιμο βήμα είναι η παρακολούθηση και η αξιολόγηση αυτών των φορολογικών δαπανών. Σε αντίθεση με τις άμεσες δαπάνες, οι φορολογικές δαπάνες συχνά

[4] Το ποσό αυτό πρέπει να εξετάζεται με προσοχή, διότι συγκεντρώνει σύνολα ανά χώρα, από διαφορετικά έτη και με διαφορετική σημασία. Η υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες ποικίλλει ως προς το εύρος, ενώ οι δείκτες αναφοράς διαφέρουν σημαντικά στον βαθμό που οι εθνικές αρχές απορρίπτουν τη συγκεντρωτική παρουσίαση ακόμη και σε εθνικό επίπεδο. Οι εκτιμήσεις για τα εθνικά διαφυγόντα έσοδα προέρχονται από την παγκόσμια βάση δεδομένων για τις φορολογικές δαπάνες (GTED).

παγιώνονται στο φορολογικό σύστημα με την πάροδο του χρόνου και μπορούν να ασκούν εξαιρετικά μεγάλη πίεση στους εθνικούς προϋπολογισμούς. Αντιθέτως, καλά στοχευμένα φορολογικά κίνητρα —όπως αυτά που συνιστώνται στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία ή της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων— μπορούν να στηρίξουν ζωτικούς στόχους πολιτικής, όπως η καινοτομία ή η καθαρή μετάβαση. Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με φορολογικά κίνητρα για τη στήριξη της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία καθορίζει αρχές για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό των πιστώσεων φόρου και της ταχύτερης απόσβεσης, συμπεριλαμβανομένης σύστασης προς τα κράτη μέλη να αξιολογούν τακτικά την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνουν ([5]).

Για τη μείωση των φορολογικών κενών και τη βελτίωση της συμμόρφωσης είναι απαραίτητες σύγχρονες φορολογικές διοικήσεις βασιζόμενες σε δεδομένα. Σε πολλά κράτη μέλη παρατηρείται μείωση της συμμόρφωσης, αύξηση των φορολογικών οφειλών, κατακερματισμένα ψηφιακά συστήματα και ολοένα και πιο περίπλοκες διασυνοριακές συναλλαγές. Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτούνται φορολογικές διοικήσεις έτοιμες για το μέλλον, βασιζόμενες σε δεδομένα, ικανές να εντοπίζουν εγκαίρως τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης, να διευκολύνουν την οικειοθελή συμμόρφωση και να μεριμνούν για την έγκαιρη ανάκτηση των εκκρεμών φορολογικών υποχρεώσεων. Οι επενδύσεις σε ψηφιακά εργαλεία, ενοποιημένα συστήματα, επεξεργασία δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, ισχυρότερη ικανότητα είσπραξης και ανάκτησης φόρων και συνεργασία μεταξύ αρχών είναι καίριας σημασίας.

Η ανακοίνωση «Προσοχή στο κενό» και τα 27 δελτία ανά χώρα που τη συνοδεύουν αποτελούν στρατηγικό εργαλείο για τη βελτίωση των φορολογικών συστημάτων και της φορολογικής συμμόρφωσης σε ολόκληρη την ΕΕ. Εν τέλει, σκοπός της πρωτοβουλίας είναι να βοηθήσει τα κράτη μέλη να αντιμετωπίσουν τα φορολογικά κενά όσον αφορά τη συμμόρφωση, να βελτιστοποιήσουν την είσπραξη των φόρων και να ενισχύσουν τη διακυβέρνηση των φορολογικών δαπανών. Συνιστά επίσης μια παρότρυνση προς τα κράτη μέλη να υποβάλλουν στοιχεία, να αξιολογούν και να εξορθολογίζουν σε τακτική βάση τα κενά που προκαλούνται από τις πολιτικές —ιδίως σε περιπτώσεις στις οποίες οι φορολογικές δαπάνες δεν είναι οικονομικά αποδοτικές. Πέραν του ότι βοηθά τα κράτη μέλη να επανεξετάζουν και να περιορίζουν τα κενά και να εκσυγχρονίζουν τον τρόπο είσπραξης των φόρων, η πρωτοβουλία αυτή αξιοποιεί τις υψηλές αποδόσεις της διοικητικής συνεργασίας, παρέχοντας στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εργάζονται συλλογικά για τη συγκριτική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και ένα μακρόπνοο πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων.

Η ανακοίνωση αξιολογεί προκλήσεις που σχετίζονται με τα φορολογικά κενά και προσδιορίζει δράσεις για την αντιμετώπισή τους. Πρώτον, αξιολογεί τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη κατά τη μέτρηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση

[5] Σύσταση της Επιτροπής σχετικά με φορολογικά κίνητρα για τη στήριξη της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία και λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου κρατικών ενισχύσεων της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία, C (2025) 4319 final, https://commission.europa.eu/document/download/f4718f39-19cc-42a4-9a9f-48acb824dc4f_en?filename=C_2025_4319_1_EN_ACT_part1_v6.pdf,

των φορολογικών κενών και, στη συνέχεια, επιδιώκει να ενσωματώσει τις πληροφορίες που προκύπτουν στις δραστηριότητες της φορολογικής διοίκησης εν μέσω προσπαθειών ενίσχυσης των δραστηριοτήτων ψηφιοποίησης και είσπραξης. Κατόπιν προτείνεται σύνολο δράσεων για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών (συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του υποεθνικού επιπέδου) ([6]). Τέλος, με συντονισμένη δράση και στενή συνεργασία σε όλα τα επίπεδα είναι δυνατό να επιτευχθούν υψηλότερα επίπεδα συμμόρφωσης, αποτελεσματικότερες φορολογικές πολιτικές, καθώς και να βελτιωθεί η είσπραξη εσόδων, ώστε να βοηθηθεί η δημιουργία του δημοσιονομικού περιθωρίου που είναι αναγκαίο για τη στήριξη στρατηγικών επενδύσεων.

2. Από τη μέτρηση στην ενοποίηση: αξιολόγηση σε επίπεδο Ένωσης και κρατών μελών

2.1 Μέτρηση: Ενίσχυση της μέτρησης του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση

Για την αντιμετώπιση επίμονων φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση απαιτούνται μεγαλύτερες επενδύσεις σε γνώσεις, δεδομένα και αναλυτικές ικανότητες. Αν και όλο και περισσότερα κράτη μέλη προβαίνουν σε εκτιμήσεις των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση, λίγα μόνο έχουν καταρτίσει προγράμματα ολοκληρωμένης εκτίμησης που καλύπτουν διάφορα είδη φόρων ([7]). Η Δανία, η Σουηδία, η Ιταλία και οι Κάτω Χώρες έχουν ενσωματώσει την ανάλυση του φορολογικού κενού στη διαχείριση των κινδύνων συμμόρφωσης, χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα για την τεκμηρίωση της δημοσιονομικής πολιτικής, τον εντοπισμό κινδύνων συμμόρφωσης, τη στόχευση παρεμβάσεων, την κατανομή πόρων και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στρατηγικών συμμόρφωσης. Άλλα κράτη μέλη, όπως η Γαλλία, η Πολωνία και η Εσθονία, μεταξύ άλλων, μόλις πρόσφατα ανέπτυξαν αυτή την ικανότητα ή δεν προβαίνουν ακόμη σε συστηματική εκτίμηση των φορολογικών κενών τους όσον αφορά τη συμμόρφωση.

Από την πείρα των κρατών μελών προκύπτει ότι οι προσπάθειες ολοκληρωμένης εκτίμησης του φορολογικού χάσματος οδηγούν σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά τη συμμόρφωση. Κράτη μέλη με μακροχρόνια και καλά ανεπτυγμένα προγράμματα για το φορολογικό κενό, όπως η Δανία, η Ιταλία, η Σουηδία και οι Κάτω Χώρες ([8]), τείνουν να παρουσιάζουν συγκριτικά μικρότερα φορολογικά κενά όσον αφορά

---

[6] Σε αρκετά κράτη μέλη τους φόρους επιβάλλουν, διαχειρίζονται και εισπράττουν —και χορηγούν φορολογικές δαπάνες— ομόσπονδα κράτη, περιφέρειες ή τοπικές κυβερνήσεις.

[7] OECD (2024), Tax Administration 2024: Comparative Information on OECD and other Advanced and Emerging Economies [ΟΟΣΑ (2024), Φορολογική διοίκηση 2024: Συγκριτικές πληροφορίες για τον ΟΟΣΑ και άλλες προηγμένες και αναδυόμενες οικονομίες], Εκδόσεις ΟΟΣΑ, Παρίσι, https://doi.org/10.1787/2d5fba9c-en.

[8] Οι Κάτω Χώρες συνδυάζουν έρευνες ελεγκτών και δεδομένα ελέγχων για την καλύτερη κατανόηση των αιτιών της μη συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου της πολυπλοκότητας, της έλλειψης γνώσεων

τη συμμόρφωση ή έχουν κατορθώσει να τα μειώσουν με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα, οι Κάτω Χώρες έχουν επεκτείνει την αναλυτική εργαλειοθήκη τους συνδυάζοντας αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου με συμπεριφορική έρευνα. Οι πληροφορίες από αυτήν την ανάλυση βοηθούν τη φορολογική διοίκηση να σχεδιάζει στοχευμένα προληπτικά μέτρα και να βελτιώνει την οικειοθελή συμμόρφωση. Η Δανία έχει αναπτύξει προηγμένο πρόγραμμα μέτρησης της φορολογικής συμμόρφωσης με βάση εκτενή δεδομένα ελέγχων που συμβάλλει στον προσδιορισμό της φύσης της μη συμμόρφωσης σε όλους τους κλάδους. Βασικό χαρακτηριστικό των προγραμμάτων στη Σουηδία και σε άλλα κράτη μέλη είναι η συστηματική χρήση τυχαίων ελέγχων και ελέγχων βάσει κινδύνου σε διάφορες ομάδες φορολογουμένων ([9]). Χωρίς να αποδεικνύεται άμεση αιτιώδη συνάφεια, με βάση αυτήν την πρακτική υποδηλώνεται ότι η τακτική εκτίμηση του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση μπορεί να στηρίξει πιο στοχευμένες στρατηγικές φορολογικής συμμόρφωσης και να βοηθήσει τις φορολογικές διοικήσεις να εντοπίζουν τους κινδύνους σε πρώιμο στάδιο.

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει, στηρίξει και συντονίσει σημαντικές επενδύσεις στην εκτίμηση του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση —για έμμεσους και άμεσους φόρους— τόσο σε εθνικό όσο και σε ενωσιακό επίπεδο. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όσον αφορά τους άμεσους φόρους, για τους οποίους οι εθνικές εκτιμήσεις συχνά χρησιμοποιούν διαφορετικούς ορισμούς, μεθοδολογίες, πηγές δεδομένων και περιόδους υποβολής στοιχείων και συχνά καλύπτουν διαφορετικές ομάδες φορολογουμένων, γεγονός που περιορίζει τη συγκρισιμότητα, αλλά δημιουργεί επίσης ευκαιρίες για ανταλλαγές απόψεων σχετικά με τη μεθοδολογία. Από το 2021, μια χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ ομάδα έργου Fiscalis εργάζεται για τη δημιουργία κοινού πλαισίου για την εκτίμηση του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση ([10])([11]). Επιπλέον, ορισμένα κράτη μέλη,

---

και των σφαλμάτων των συμβούλων. Η Δανία χρησιμοποιεί τομεακά και τυχαία δεδομένα ελέγχων για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης. Και στις δύο περιπτώσεις, οι πληροφορίες αυτές συμβάλλουν στη στόχευση των προσπαθειών συμμόρφωσης και στη στήριξη της οικειοθελούς συμμόρφωσης.

[9] Οι τυχαίοι έλεγχοι παρέχουν στατιστικά αντιπροσωπευτικές πληροφορίες σχετικά με τη συχνότητα και τη φύση της μη συμμόρφωσης, ενώ οι έλεγχοι βάσει κινδύνου χρησιμοποιούνται για τον εντοπισμό και τη διερεύνηση φορολογουμένων με μεγαλύτερη πιθανότητα μη συμμόρφωσης. Ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι τα αποτελέσματα των τυχαίων ελέγχων χρησιμοποιούνται επίσης για την επικύρωση και την προσαρμογή μοντέλων επιλογής κινδύνων. Ως εκ τούτου, με τα προγράμματα εκτίμησης του φορολογικού κενού ενημερώνονται άλλα τμήματα του φορέα είσπραξης εσόδων ώστε να αυξήσουν την αποδοτικότητα της είσπραξης των φόρων.

[10] Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.: Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης (2025). Towards a common approach to tax gap estimation in the EU: Fiscalis Project Group 008 - Final report. (Προς μια κοινή προσέγγιση για την εκτίμηση του φορολογικού χάσματος στην ΕΕ: Ομάδα έργου 008 Fiscalis — Τελική Έκθεση). Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. https://data.europa.eu/doi/10.2778/3068071.

[11] Από το 2026, το έργο έχει εισέλθει στον δεύτερο κύκλο του. Στα συμμετέχοντα κράτη μέλη στον πρώτο και/ή τον δεύτερο κύκλο περιλαμβάνονται τα εξής: BE, EE, ES, FI, FR, HU, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK και SE για την υποομάδα ΦΕΦΠ· CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LU, PL, PT, RO, SK και SE για την υποομάδα ΦΕΕ· EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, LT, LV, MT, NL, PL, RO, SK και SE για την υποομάδα ΕΑΑΕ (ενδοκοινοτική απάτη αφανούς εμπόρου)· και BE, CZ, EE, FR, HR, IE, IT, LT, MT, PL, PT, RO, SK και SE για την υποομάδα ηλεκτρονικού εμπορίου. Η Γεωργία συμμετέχει επίσης στις υποομάδες ΦΕΦΠ και ΦΕΕ για τον δεύτερο κύκλο του έργου.

όπως η Πολωνία ([12]) και η Σλοβενία ([13]), έχουν χρησιμοποιήσει το Μέσο Τεχνικής Υποστήριξης για να ενισχύσουν την εκτίμηση του κενού συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΕΕ.

Για τους έμμεσους φόρους, η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ έχει ήδη οδηγήσει σε κοινή μεθοδολογία για την εκτίμηση του κενού συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΠΑ, με τη συμμετοχή όλων των κρατών μελών στη διαδικασία σε επίπεδο ΕΕ. Το 2023 το κενό συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΠΑ στην ΕΕ εκτιμήθηκε στο 9,5 % της συνολικής φορολογικής υποχρέωσης ΦΠΑ, με σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, ενώ σε αρκετές χώρες σημειώθηκαν βελτιώσεις με την πάροδο του χρόνου ([14]). Πέρα από την εξέταση του τρέχοντος επιπέδου του κενού, η διαπίστωση των αλλαγών που σημειώνονται με την πάροδο του χρόνου αντικατοπτρίζει τις εθνικές προσπάθειες για τη βελτίωση της συμμόρφωσης και παρέχει στις αρχές τη δυνατότητα αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται. Η ψηφιακή υποβολή στοιχείων, οι ηλεκτρονικές ταμειακές μηχανές, οι προσυμπληρωμένες δηλώσεις ΦΠΑ και άλλα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να βελτιώσουν την ιχνηλασιμότητα και τη συμμόρφωση. Επίσης, η Επιτροπή αναπτύσσει, δοκιμάζει και εξετάζει τις μεθοδολογίες της για την εκτίμηση των κενών όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, με την υποστήριξη ειδικής ομάδας εμπειρογνωμόνων από περισσότερα από 20 κράτη μέλη για την ανταλλαγή μεθοδολογικών εμπειριών και την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο οι εκτιμήσεις μπορούν να στηρίξουν καλύτερα το επιχειρησιακό έργο (βλ. επίσης τμήμα 3.1).

Συνεχίζονται οι προσπάθειες περαιτέρω ανάπτυξης ικανοτήτων για την εκτίμηση κενών συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΕΕ σε ολόκληρη την ΕΕ, στο πλαίσιο του εξελισσόμενου τοπίου της φορολογίας εταιρειών. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει καινοτόμο μακροοικονομική μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κενού συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΕΕ με βάση δεδομένα των εθνικών λογαριασμών και εκτιμήσεις της μη καταγεγραμμένης οικονομίας που παράγονται από τις εθνικές στατιστικές υπηρεσίες, παρέχοντας ένα κοινό πλαίσιο για την εκτίμηση των κενών συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΕΕ σε όλα τα κράτη μέλη. Από τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις προκύπτει κενό περίπου 9,2 %, κατά μέσο όρο, των εισπραχθέντων εσόδων από ΦΕΕ σε 25 κράτη μέλη, αν και το ποσοστό ποικίλλει σημαντικά ανά χώρα και ετήσιες μεταβολές θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή. Ωστόσο, στη μεθοδολογία δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν διαφυγόντα έσοδα λόγω διασυνοριακού επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού ή διεθνούς μετατόπισης κερδών, διότι οι εθνικοί λογαριασμοί αντικατοπτρίζουν κατά κανόνα κέρδη μετά τον διασυνοριακό επιμερισμό των κερδών. Για την ανάλυση τέτοιων διαφυγόντων εσόδων απαιτούνται

[12] Έργο του TSI του 2023 «Improve the Capacity of Poland to Better Assess and Counteract the Grey Economy» (Βελτίωση της ικανότητας της Πολωνίας για καλύτερη εκτίμηση και αντιμετώπιση της παραοικονομίας), 2024-2026

[13] Έργο του TSI του 2021 «Improving the administration of corporate income tax in Slovenia» (Βελτίωση της διαχείρισης του φόρου εισοδήματος εταιρειών στη Σλοβενία), 2022-2023

[14] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Syntesia, Poniatowski, G., Bonch-Osmolovsky, M., Śmietanka, A. et al., *VAT gap in Europe — Report 2025* (Κενό ΦΠΑ στην Ευρώπη — Έκθεση 2025), Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2025, https://data.europa.eu/doi/10.2778/7868422

συμπληρωματικά στοιχεία και μεθοδολογίες, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών σχετικά με τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μετατόπιση των κερδών ([15]). Καθώς το τοπίο της φορολογίας εταιρειών αλλάζει με την εφαρμογή των κανόνων του πυλώνα 2 του ΟΟΣΑ —την οποία θα ακολουθήσει η εφαρμογή της δέσμης μέτρων Omnibus για τη φορολογία και της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τη διοικητική συνεργασία, μόλις εγκριθούν— τα εργαλεία αξιολόγησης πρέπει να εξελιχθούν, μεταξύ άλλων με την επέκταση του πεδίου εφαρμογής των εκτιμήσεων του κενού όσον αφορά τον ΦΕΕ σε τομείς άλλους από τη μη καταγεγραμμένη οικονομία.

2.2 Παρακολούθηση: βελτίωση της ποιότητας της υποβολής στοιχείων σχετικά με τις φορολογικές δαπάνες

Οι φορολογικές δαπάνες αποτελούν ειδικές διατάξεις του φορολογικού κώδικα που έχουν σχεδιαστεί για να ενθαρρύνουν ορισμένες δραστηριότητες ή να ωφελήσουν συγκεκριμένες ομάδες, και έχουν αποτέλεσμα σκόπιμες μειώσεις των κρατικών φορολογικών εσόδων. Αντί να παρέχει στήριξη μέσω άμεσων δαπανών, η κυβέρνηση μπορεί να παρέχει έμμεση οικονομική στήριξη σε ιδιώτες ή επιχειρήσεις μειώνοντας τη φορολογική τους επιβάρυνση. Κατά συνέπεια, οι φορολογικές δαπάνες αποτελούν αποκλίσεις από το φορολογικό σύστημα αναφοράς οι οποίες παρέχουν προτιμησιακή μεταχείριση, όπως μειωμένους συντελεστές, απαλλαγές κ.λπ., σε συγκεκριμένους φορολογουμένους, τομείς ή δραστηριότητες.

Είναι ζωτικής σημασίας η υποβολή στοιχείων για αυτές τις φορολογικές δαπάνες, όπως επιβάλλεται στο πλαίσιο δημοσιονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, προκειμένου να αντιμετωπίζεται το εγγενές έλλειμμα διαφάνειας. Σε αντίθεση με προγράμματα άμεσων δαπανών, όπως οι επιδοτήσεις ή οι επιχορηγήσεις, για τις φορολογικές δαπάνες συνήθως δεν απαιτείται ετήσια κοινοβουλευτική έγκριση. Από τη στιγμή που νομοθετούνται, εξακολουθούν να ισχύουν, εκτός αν καταργηθούν ενεργά ή ανακληθούν με ρήτρα λήξης ισχύος. Η υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες μπορεί να διορθώσει αυτήν την ασυμμετρία και να ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία. Για να σχηματιστεί μια ολοκληρωμένη εικόνα των εθνικών δημοσιονομικών δαπανών, το πλαίσιο δημοσιονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ απαιτεί υποβολή λεπτομερών στοιχείων σχετικά με τον αντίκτυπο των φορολογικών δαπανών στα έσοδα ([16]).

Οι εθνικές εκθέσεις για τις φορολογικές δαπάνες στην ΕΕ παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές ως προς το περιεχόμενο, τον βαθμό λεπτομέρειας και την ποιότητα.

---

[15] Για λεπτομερή ανάλυση της μεθοδολογίας του JRC σχετικά με το κενό συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΕΕ, τις παραδοχές και τους περιορισμούς της, βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή: Γενική Διεύθυνση Φορολογίας και Τελωνειακής Ένωσης (2025), The Corporate Income Tax Gap: A European approach to measuring losses in corporate tax revenues (Το κενό στη φορολογία εισοδήματος εταιρειών: μια ευρωπαϊκή προσέγγιση για τη μέτρηση διαφυγόντων εσόδων από τη φορολογία εταιρειών).

[16] Το άρθρο 14 παράγραφος 2 της οδηγίας 2011/85 του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, προβλέπει την υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες.

Ορισμένα κράτη μέλη παρουσιάζουν έναν πίνακα εκτιμώμενων διαφυγόντων εσόδων από φορολογικές δαπάνες ως παράρτημα του προϋπολογισμού, χωρίς πρόσθετες συναφείς πληροφορίες. Άλλα κράτη μέλη δημοσιεύουν εκθέσεις φορολογικών δαπανών με λεπτομερείς πληροφορίες για όλες τις σχετικές φορολογικές διατάξεις και πολυετείς εκτιμήσεις των διαφυγόντων εσόδων.

Οι πολυάριθμες διατάξεις για τις φορολογικές δαπάνες μπορούν να δημιουργήσουν πρόσθετη φορολογική πολυπλοκότητα. Η Ελλάδα αναφέρει περισσότερες από 1 000 διατάξεις για τις φορολογικές δαπάνες. Η Πορτογαλία αναφέρει περισσότερες από 700 διατάξεις, η Ιταλία περισσότερες από 600 και η Γαλλία και η Πολωνία περισσότερες από 400 φορολογικές διατάξεις η καθεμία.

Οι φορολογικές δαπάνες μπορούν να έχουν σημαντικό δημοσιονομικό αντίκτυπο στους κρατικούς προϋπολογισμούς. Λόγω διαφορών τόσο στα φορολογικά συστήματα όσο και στις μεθόδους υποβολής στοιχείων, τα διαφυγόντα έσοδα από φορολογικές δαπάνες κυμαίνονται, σύμφωνα με τα υποβληθέντα στοιχεία, από 0,4 % του ΑΕΠ στην Ιρλανδία έως 14 % του ΑΕΠ στις Κάτω Χώρες. Μεγάλος όγκος διαφυγόντων εσόδων από φορολογικές δαπάνες δεν σημαίνει κατ' ανάγκη ότι τα μέτρα αυτά είναι υπερβολικά ή αναποτελεσματικά. Τα διαφυγόντα έσοδα μπορεί επίσης να είναι σχετικά υψηλά επειδή το σύνηθες επίπεδο φορολογίας είναι υψηλό ή επειδή το πεδίο εφαρμογής της υποβολής στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες είναι πολύ ευρύ ([17]).

Η συγκέντρωση και η σύγκριση εκτιμήσεων των φορολογικών δαπανών μεταξύ κατηγοριών, κρατών μελών και χρονικών περιόδων παρουσιάζει σημαντικές μεθοδολογικές προκλήσεις. Μολονότι ο υπολογισμός των συνολικών αριθμητικών στοιχείων μπορεί να γίνει με απλή άθροιση των επιμέρους μέτρων, οι εκτιμήσεις αυτές θα πρέπει να ερμηνεύονται με προσοχή. Πρώτον, τείνουν να υπερεκτιμούν τη δυνητική αύξηση των εσόδων, διότι η απλή συγκέντρωση ενέχει τον κίνδυνο διπλού υπολογισμού αλληλεπικαλυπτόμενων μέτρων. Επίσης, στις εκτιμήσεις δεν λαμβάνονται υπόψη συμπεριφορικές αντιδράσεις που έχουν ως αποτέλεσμα χαμηλότερα επίπεδα είσπραξης. Επιπλέον, ένα σημαντικό ποσοστό των μέτρων για τις φορολογικές δαπάνες δεν μπορεί να

[17] Σε ορισμένες περιπτώσεις, δαπανηρά φορολογικά μέτρα θεωρούνται διαρθρωτικά και, ως εκ τούτου, εξαιρούνται από την υποβολή στοιχείων. Ιδανικά, η υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες αφορά επίσης διαρθρωτικά μέτρα. Στις Κάτω Χώρες, η υποβολή στοιχείων επεκτείνεται σε όλα τα σχετικά με τη φορολογία μέτρα.

προσδιοριστεί ποσοτικά ([18]). Τέλος, η υποβολή στοιχείων παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, ανάλογα με το τι ορίζουν τα κράτη μέλη ως φορολογικές δαπάνες ([19]).

2.3 Αξιολόγηση: μέριμνα για την οικονομική αποδοτικότητα των φορολογικών δαπανών

Η φορολογία μπορεί να παρέχει ισχυρά κίνητρα που βοηθούν τις κυβερνήσεις στην επιδίωξη σειράς στόχων πολιτικής, αλλά μπορεί να μην είναι πάντα το πλέον οικονομικά αποδοτικό εργαλείο διαχρονικά. Το κατά πόσον τα φορολογικά κίνητρα είναι χρήσιμα για την επίτευξη συγκεκριμένου στόχου πολιτικής απαιτεί προσεκτική ανάλυση. Το κόστος, τα οφέλη και οι κίνδυνοι που συνδέονται με τις φορολογικές δαπάνες θα πρέπει να αξιολογούνται συστηματικά. Η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με φορολογικά κίνητρα για τη στήριξη της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία καθορίζει αρχές για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό των πιστώσεων φόρου και της ταχύτερης απόσβεσης για καθαρές επενδύσεις, που πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Τα κράτη μέλη καλούνται να ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνουν και συνιστάται να αξιολογούν τακτικά την αποτελεσματικότητά τους και να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές ([20]). Γενικότερα, για την αποδοτικότερη επίτευξη των κλιματικών και περιβαλλοντικών στόχων της ΕΕ, η εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» συνεπάγεται επίσης την επανεξέταση δυνητικά επιζήμιων για το περιβάλλον φορολογικών δαπανών που παρέχουν τα λάθος κίνητρα στους ρυπαίνοντες.

Είναι ζωτικής σημασίας να γίνει κατανοητό κατά πόσον οι υφιστάμενες φορολογικές δαπάνες επιτυγχάνουν τους στόχους πολιτικής για τους οποίους προορίζονταν. Χρειάζεται τακτική επανεξέταση για να αξιολογείται το κατά πόσον τα εφαρμοζόμενα μέτρα είναι αποδοτικά από οικονομική άποψη. Έτσι μπορεί να προετοιμάζεται το έδαφος για μεταρρυθμίσεις. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τους δημοσιονομικούς κανόνες των Κάτω Χωρών, απαιτείται από την κυβέρνηση να καταργεί, να περιορίζει ή να αιτιολογεί φορολογικές δαπάνες που έχουν αξιολογηθεί ως αναποτελεσματικές.

Όταν ο όγκος των διαφυγόντων εσόδων είναι μεγάλος, η ανάγκη αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των φορολογικών δαπανών αυξάνεται. Αν και ο ποσοτικός προσδιορισμός των φορολογικών δαπανών αποτελεί πρωτίστως δραστηριότητα παρακολούθησης, τα στοιχεία χρησιμεύουν στη συνέχεια ως βασική πληροφόρηση για την αξιολόγηση των φορολογικών δαπανών, προκειμένου να γίνει κατανοητό αν οι διατάξεις

---

[18] Τα μέτρα για τις φορολογικές δαπάνες μπορεί να μην προσδιορίζονται ποσοτικά είτε λόγω σκόπιμης επιλογής είτε επειδή ενδέχεται να μην είναι δυνατή η εκτίμησή τους. Για παράδειγμα, ένα μέτρο ενδέχεται να μην προσδιορίζεται ποσοτικά επειδή είναι μικρό, τεχνικό, διαρθρωτικό ή επιβαλλόμενο από την ΕΕ. Ορισμένα μέτρα δεν είναι δυνατό να εκτιμηθούν, διότι δεν υπάρχουν δεδομένα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα δεδομένα για ένα συγκεκριμένο μέτρο μπορεί να είναι καταρχήν διαθέσιμα, αλλά να είναι υπερβολικά δαπανηρή η συλλογή τους. Ένα παράδειγμα μη διαθέσιμων δεδομένων θα ήταν η απαλλαγή του εισοδήματος από ορισμένες δραστηριότητες. Εφόσον το εισόδημα δεν δηλώνεται, δεν είναι δυνατή η εκτίμηση των διαφυγόντων εσόδων.

[19] Υπάρχουν παραδείγματα μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ που ορίζονται ως μέρος του δείκτη αναφοράς ή, αντιστρόφως, του αφορολόγητου ορίου του εισοδήματος ή της μεταφοράς ζημιών των εταιρειών που ορίζονται ως φορολογικές δαπάνες, ενώ οι περισσότερες χώρες θεωρούν αυτά τα μέτρα ως διαρθρωτικά.

[20] https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/clean-industrial-deal_en?prefLang=el.

εξυπηρετούν τον σκοπό τους και είναι αποδοτικές από οικονομική άποψη. Μοντέλα μικροπροσομοίωσης όπως το EUROMOD ([21]) μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την αξιολόγηση εναλλακτικών επιλογών πολιτικής.

2.4 Ενοποίηση: αναβάθμιση των λειτουργιών της φορολογικής διοίκησης

Πολλά κράτη μέλη έχουν επενδύσει σημαντικά στην ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων και έχουν αρχίσει να εφαρμόζουν την ΤΝ τόσο για λειτουργίες προσκηνίου όσο και για λειτουργίες παρασκηνίου· ωστόσο, ο ψηφιακός μετασχηματισμός των φορολογικών διοικήσεων εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση σε ολόκληρη την ΕΕ. Τα ήδη υφιστάμενα συστήματα ΤΠ και οι παρωχημένες διαδικασίες παρεμποδίζουν την πρόοδο. Η κυριότερη από αυτές τις προκλήσεις είναι η υπερβολική εξάρτηση από την οικειοθελή συμμόρφωση, η οποία δημιουργεί μεγάλη διοικητική επιβάρυνση για τους φορολογουμένους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενσωματώνουν τις αρχές της συμμόρφωσης εκ σχεδιασμού και της απρόσκοπτης φορολόγησης στις διαδικασίες, για την απλούστευση της συμμόρφωσης και τη μείωση της επιβάρυνσης των φορολογουμένων. ([22]).

Μια πρόσθετη σημαντική πρόκληση για τα κράτη μέλη είναι η διαθεσιμότητα δεδομένων που είναι επαρκή, ακριβή και υψηλής ποιότητας, για τη στήριξη της αποτελεσματικής φορολογικής διοίκησης. Η κακή ποιότητα των δεδομένων αποδυναμώνει τις αξιολογήσεις συμμόρφωσης, την ιεράρχηση των κινδύνων και την επιβολή. Ταυτόχρονα, η αυξανόμενη ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης δημιουργεί περαιτέρω απαιτήσεις, διότι τα σύγχρονα ψηφιακά συστήματα και τα πλαίσια υποβολής στοιχείων σε πραγματικό χρόνο εξαρτώνται από δομημένα, τυποποιημένα και αξιόπιστα δεδομένα. Όταν τα δεδομένα είναι ανεπαρκή, αποτελούν τροχοπέδη για την ενοποίηση, την αποδοτική επεξεργασία και τα έγκαιρα αποτελέσματα. Οι φορολογικές διοικήσεις αντιμετωπίζουν επίσης δυσκολίες όσον αφορά την αποτελεσματική επεξεργασία αυξανόμενων όγκων δεδομένων, γεγονός που περιορίζει την ικανότητά τους να ωφελούνται πλήρως από τη διοικητική συνεργασία ([23]). Συνολικά, η κακή ποιότητα και οι υψηλοί όγκοι δεδομένων μειώνουν τη διαφάνεια όσον αφορά τις φορολογικές υποχρεώσεις και την κατανόηση του ευρύτερου αντικτύπου τους στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, περιορίζοντας έτσι την ικανότητα των φορολογικών αρχών να λαμβάνουν καλά τεκμηριωμένες στρατηγικές αποφάσεις και αποφάσεις πολιτικής.

Με την αυξημένη ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση, οι διαφορές μεταξύ εθνικών φορολογικών συστημάτων είναι δυνατό να αξιοποιηθούν για απάτη, φοροδιαφυγή ή φοροαποφυγή. Η διασυνοριακή δραστηριότητα αποτελεί σημαντική συνιστώσα του

---

[21] HOME | EUROMOD

[22] Βλ. μεθοδολογικό παράρτημα για πρόσθετες εξηγήσεις.

[23] Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την αξιολόγηση του πλαισίου της ΕΕ για τη διοικητική συνεργασία στον τομέα του ΦΠΑ [COM (2025) 686 final, της 14.11.2025] και έκθεση της Επιτροπής για την αξιολόγηση της οδηγίας 2011/16/ΕΕ του Συμβουλίου σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας [COM (2025) 695 final, της 19.11.2025].

φορολογικού εγκλήματος, ιδίως της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Η ΕΑΑΕ αποτελεί τυπική μορφή απάτης στον τομέα του ΦΠΑ που σχετίζεται με διασυνοριακές συναλλαγές και συχνά σε αυτήν εμπλέκονται ομάδες ή δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος. Αυτό το είδος απάτης μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω στενότερου συντονισμού μεταξύ κρατών μελών και μέσω ενοποιημένων εργαλείων παρακολούθησης συναλλαγών και δεδομένων —τομέας που καλύπτεται από τη δέσμη μέτρων για τον ΦΠΑ στην ψηφιακή εποχή (ViDA), η οποία εγκρίθηκε το 2025. Ως εκ τούτου, η στενότερη συνεργασία μεταξύ φορολογικών αρχών και η ενοποίηση των ροών δεδομένων πίσω από την είσπραξη των φόρων μπορούν να συμβάλουν στη μείωση των κινδύνων και των ευκαιριών απάτης ή άλλων καταχρηστικών φορολογικών πρακτικών. Η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και φορέων της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης αποτελεί επίσης προτεραιότητα της Επιτροπής στο πλαίσιο της εν εξελίξει επανεξέτασης της αρχιτεκτονικής για την καταπολέμηση της απάτης (AFA), με στόχο την κάλυψη κενών που μπορούν να είναι επιζήμια για τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Σε ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να διαπιστώνονται μεγάλα και επίμονα ποσά από ανείσπρακτες φορολογικές οφειλές. Η ανάκτηση φορολογικών οφειλών παραμένει κρίσιμη αδυναμία και πολλές διοικήσεις αδυνατούν να εισπράξουν εκκρεμείς υποχρεώσεις. Δεδομένων των υψηλών ποσών ανεξόφλητων φορολογικών οφειλών σε αρκετά κράτη μέλη, υπάρχουν σημαντικές δυνατότητες αύξησης της είσπραξης εσόδων με την ανάκτηση αυτών των ποσών προτού καταστούν μη εισπράξιμα. Διαφορές στα νομικά και διοικητικά πλαίσια έχουν ως αποτέλεσμα άνισες επιδόσεις μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Μια έρευνα της ΕΕ του 2025, σε συνδυασμό με παρατηρήσεις από τις εθνικές διοικήσεις, υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη ενίσχυσης τόσο των εγχώριων όσο και των διασυνοριακών μηχανισμών ανάκτησης για τον χειρισμό των αυξανόμενων όγκων αιτήσεων.

3. Δράση: έγκριση δράσεων πολιτικής

Οι προκλήσεις καθιστούν σαφές ότι για να σημειωθεί πρόοδος στους τομείς που περιγράφονται ανωτέρω απαιτούνται περισσότερα από μεμονωμένες εθνικές προσπάθειες. Οι σχετικοί φορείς διαφέρουν μεταξύ και εντός των κρατών μελών, αντικατοπτρίζοντας τη θεσμική πολυμορφία. Αν και η δράση σε εθνικό επίπεδο παραμένει απαραίτητη, η στενότερη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ μπορεί να συμβάλει στην επιτάχυνση της προόδου. Συγκεντρώνοντας την εμπειρία και ανταλλάσσοντας ορθές πρακτικές, τα κράτη μέλη μπορούν να σημειώσουν πρόοδο όσον αφορά τη μείωση των φορολογικών κενών και τη βελτίωση της συμμόρφωσης.

Για τη μετατροπή της συνεργασίας σε δράση απαιτούνται αμοιβαία εμπιστοσύνη και διαρκής δραστηριοποίηση. Η θεσμοθετημένη συνεργασία μεταξύ φορολογικών διοικήσεων οικοδομεί εμπιστοσύνη. Η πολιτική δραστηριοποίηση είναι απαραίτητη για τον καθορισμό κοινών προτεραιοτήτων και τη διατήρηση της δυναμικής, ενώ η διοικητική και τεχνική συνεργασία παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν εμπειρίες,

να χρησιμοποιούν δεδομένα από κοινού και να αναπτύσσουν μαζί πρακτικές λύσεις για κοινές προκλήσεις.

Η Επιτροπή είναι έτοιμη να στηρίξει αυτήν τη διαδικασία. Η στήριξη περιλαμβάνει τη διευκόλυνση του διαρθρωμένου διαλόγου, την προώθηση της αμοιβαίας μάθησης και την παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη για τον εντοπισμό και τη διάδοση ορθών πρακτικών. Οι δράσεις που περιγράφονται κατωτέρω μπορούν επίσης να στηρίξουν την αποτελεσματική ανταπόκριση στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις και στις συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ που εκδίδονται στο πλαίσιο του κύκλου συντονισμού των πολιτικών του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

3.1 Ανάπτυξη συλλογικής ικανότητας εκτίμησης φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση μέσω άρτιων μεθόδων και προώθηση της μεθοδολογικής συγκρισιμότητας

Μολονότι τα κράτη μέλη έχουν σημειώσει πρόοδο τα τελευταία έτη όσον αφορά την εκτίμηση των κενών φορολογικής συμμόρφωσης, χρειάζονται σημαντικές περαιτέρω προσπάθειες για τη βελτίωση της ανάλυσης, την ενίσχυση των εργαλείων και, εν τέλει, την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της είσπραξης εσόδων. Μια πιο άρτια αξιολόγηση των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση, συμπεριλαμβανομένης της κλίμακάς τους και των βαθύτερων αιτιών, αποτελεί προαπαιτούμενο για τις κυβερνήσεις —μεταξύ άλλων σε υποεθνικό επίπεδο, κατά περίπτωση— προκειμένου να καλύψουν τα εν λόγω κενά και να βελτιώσουν την αποδοτικότητα των λειτουργιών τους. Η ενσωμάτωση των πορισμάτων από την ανάλυση του φορολογικού κενού στον κύκλο διαχείρισης κινδύνων συμμόρφωσης —για παράδειγμα με τον εντοπισμό φορολογουμένων υψηλού κινδύνου, τη στόχευση παρεμβάσεων και την τεκμηρίωση αποφάσεων στελέχωσης— μπορεί να ενισχύσει περαιτέρω τη διαχείριση της φορολογικής συμμόρφωσης. Για τη μείωση των κενών συμμόρφωσης απαιτείται στρατηγική προσέγγιση με μεσοπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους.

Η βελτίωση των μεθόδων, της ποιότητας των δεδομένων και της συγκρισιμότητας των εκτιμήσεων του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση μεταξύ κρατών μελών είναι αναγκαία για τη στήριξη τεκμηριωμένης φορολογικής πολιτικής και φορολογικής διοίκησης. Οι βελτιωμένες μέθοδοι ενισχύουν τόσο την αρτιότητα όσο και την εγκυρότητα των εκτιμήσεων του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση. Οι συγκρίσιμες εκτιμήσεις παρέχουν στα κράτη μέλη έναν δείκτη αναφοράς για να συγκρίνουν τις επιδόσεις τους με τις επιδόσεις άλλων κρατών μελών, να εντοπίζουν τομείς με σχετικά πλεονεκτήματα και αδυναμίες, διευκολύνοντας παράλληλα την ανταλλαγή ορθών πρακτικών. Παρέχουν επίσης στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής μια πιο στέρεη βάση για την αξιολόγηση των κινδύνων συμμόρφωσης και την ιεράρχηση των τομέων προς μεταρρύθμιση.

Η πείρα από την εκτίμηση του κενού συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΠΑ κατέδειξε τα οφέλη της χρήσης εναρμονισμένης προσέγγισης, η οποία αναπτύσσεται επί του παρόντος και για τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στήριξε

την ανάπτυξη και τη συνεχή βελτίωση κοινής μεθοδολογίας για την εκτίμηση των κενών συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΠΑ σε όλα τα κράτη μέλη. Με την εφαρμογή ενιαίων ορισμών, πηγών δεδομένων, παραδοχών και διαδικασιών εκτίμησης, η μεθοδολογία παράγει ουσιαστικές συγκρίσεις μεταξύ κρατών μελών και διαχρονικά. Οι προκύπτουσες εκτιμήσεις έχουν καταστεί πολύτιμο εργαλείο για την παρακολούθηση των τάσεων συμμόρφωσης, την αξιολόγηση μέτρων πολιτικής και τον εντοπισμό τομέων στους οποίους ενδέχεται να χρειάζονται περαιτέρω βελτιώσεις. Οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης αποτελούν άλλη μια μορφή φόρου για την οποία είναι δυνατή η εφαρμογή ενιαίων ορισμών, πηγών δεδομένων και παραδοχών, αν και για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων χρειάζονται πρόσθετες ειδικές ανά χώρα πληροφορίες.

Δεδομένου ότι οι άμεσοι φόροι είναι πιο ετερογενείς από τους έμμεσους φόρους, οι συγκρίσεις μεταξύ χωρών είναι αρκετά πιο δύσκολες. Η Επιτροπή στηρίζει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν τις μεθόδους και τη συγκρισιμότητα από το 2021**.** Σε εθνικό επίπεδο, ορισμένα κράτη μέλη εκτιμούν μόνο συγκεκριμένες συνιστώσες της μη συμμόρφωσης, ενώ άλλα προσπαθούν να καταγράψουν το συνολικό φορολογικό κενό όσον αφορά τη συμμόρφωση. Ωστόσο, υπάρχει περιθώριο διερεύνησης εργαλείων και μεθόδων που δεν απαιτούν εναρμονισμένους φορολογικούς κανόνες.

Οι πρωτοβουλίες της ΕΕ, οι οποίες έχουν στόχο τη βελτίωση της ικανότητας εκτίμησης του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση και την προώθηση μεγαλύτερης μεθοδολογικής συνέπειας, παρέχουν μια στέρεη βάση για την επιτάχυνση της ανάπτυξης ικανοτήτων. Χάρη στις κοινές προσπάθειες από το 2021, οι εργασίες για τον καθορισμό και την εφαρμογή κοινού πλαισίου για την εκτίμηση του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση έχουν προχωρήσει ικανοποιητικά. Οι εμπειρογνώμονες μπορούν να ασχοληθούν συνεργατικά με ευρύ φάσμα προκλήσεων [που σχετίζονται με τον ΦΕΦΠ, τον ΦΕΕ, τον ΦΠΑ (ιδίως την ΕΑΑΕ και το ηλεκτρονικό εμπόριο) και τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης] ανταλλάσσοντας εμπειρίες, μαθαίνοντας ο ένας από τον άλλο και διερευνώντας τις δυνατότητες για μεγαλύτερη δυνατότητα μεταφοράς και σύγκρισης.

Δράση 1 (κράτη μέλη): ανάπτυξη και ενίσχυση της ικανότητας εκτίμησης του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση μεταξύ διαφόρων ειδών φόρου και ενσωμάτωση της εκτίμησης του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση στη στρατηγική διαχείριση των φορολογικών διοικήσεων. *Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επενδύουν, όπου είναι αναγκαίο, σε εμπειρογνωσία, άτομα και δεξιότητες που αφορούν ειδικά το φορολογικό κενό και να συνδέουν τους σχετικούς φορείς μεταξύ υπουργείων οικονομικών, φορολογικών διοικήσεων, τελωνειακών διοικήσεων και στατιστικών υπηρεσιών. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε τομείς όπου η μέτρηση παραμένει λιγότερο αναπτυγμένη. Αυτοί οι τομείς περιλαμβάνουν τα κενά όσον αφορά την άμεση φορολογία, ιδίως τα κενά όσον αφορά τον ΦΕΦΠ. Θα πρέπει επίσης να μετρώνται και να παρακολουθούνται τα κενά όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για κατηγορίες προϊόντων εκτεθειμένες σε σημαντικούς εθνικούς κινδύνους συμμόρφωσης. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις που δεν είναι ακόμη εφικτός ο πλήρης ποσοτικός προσδιορισμός για τα κενά όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να*

εντοπίζουν τα κύρια αίτια διαφυγόντων εσόδων και απάτης και να τα παρακολουθούν διαχρονικά.

Δράση 2 (κράτη μέλη): ενίσχυση της εθνικής θεμελίωσης όσον αφορά τα δεδομένα και τη μεθοδολογία για την εκτίμηση του φορολογικού κενού. *Τα κράτη μέλη θα πρέπει να βελτιώνουν τον προσδιορισμό, τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του φορολογικού κενού, καθώς και να τεκμηριώνουν τις μεθοδολογίες, τις πηγές δεδομένων και τους περιορισμούς στους οποίους βασίζονται οι εκτιμήσεις τους. Έτσι θα στηριχθούν αρτιότερες εθνικές εκτιμήσεις και θα διευκολυνθεί η ανταλλαγή και συγκρισιμότητα μεθοδολογιών σε επίπεδο ΕΕ.*

Δράση 3 (ΕΕ): συνέχιση των προσπαθειών σε επίπεδο ΕΕ για τη βελτίωση της ακρίβειας και της συγκρισιμότητας των εθνικών μεθόδων, με παράλληλη συνέχιση των προσπαθειών σε επίπεδο ΕΕ για τον ποσοτικό προσδιορισμό των κενών όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης για τον καπνό, το αλκοόλ και τα καύσιμα σε όλα τα κράτη μέλη*. Η στήριξη από την ΕΕ και η τεχνική συνεργασία μεταξύ κρατών μελών θα ενισχύσουν την αρτιότητα των μεθοδολογιών, θα προωθήσουν την αμοιβαία μάθηση και θα διευκολύνουν την ουσιαστική διάδοση ορθών πρακτικών σχετικά με την εκτίμηση του φορολογικού κενού όσον αφορά τη συμμόρφωση. Η υφιστάμενη ομάδα Fiscalis σχετικά με τον ΦΕΦΠ, τον ΦΕΕ, τον ΦΠΑ, ιδίως σε σχέση με το κενό συμμόρφωσης όσον αφορά την ΕΑΑΕ και το ηλεκτρονικό εμπόριο, η οποία λειτουργεί εδώ και πέντε έτη, θα πρέπει να συνεχίσει να σημειώνει περαιτέρω πρόοδο σε αυτόν τον τομέα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να συνεχίσουν τις εργασίες για την ανάπτυξη εκτιμήσεων των κενών όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης. Η Επιτροπή αναπτύσσει εκτιμήσεις του κενού όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης και οι μεθοδολογίες της χρησιμεύουν ως βάση για τεχνικές συζητήσεις με τα κράτη μέλη. Οι μεθοδολογίες αυτές πρόκειται να εξεταστούν από τις ομάδες ανάλυσης των κρατών μελών. Έως το τέλος του 2027, η Επιτροπή θα αξιολογήσει μαζί με τα κράτη μέλη τις δυνατότητες ανάπτυξης μεθοδολογιών από τη βάση προς την κορυφή και επέκτασης των αναλυτικών εργασιών σε αυτό το πεδίο, θέτοντας έτσι τις βάσεις για μια άρτια και ολοκληρωμένη εκτίμηση του κενού όσον αφορά τους ειδικούς φόρους κατανάλωσης.*

3.2 Διενέργεια τακτικής και ολοκληρωμένης παρακολούθησης και διαφανούς υποβολής στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες

Η συχνότητα, το πληροφοριακό περιεχόμενο και η συνολική διαφάνεια της υποβολής στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες διαφέρουν σημαντικά μεταξύ κρατών μελών. Αρκετά κράτη μέλη έχουν πολύ μεγάλο αριθμό μέτρων για τις φορολογικές δαπάνες και τα προκύπτοντα διαφυγόντα έσοδα από τα μέτρα αυτά μπορεί να είναι αρκετά υψηλά, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο στα δημόσια οικονομικά όσο και στη φορολογική πολυπλοκότητα. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητη η μέριμνα για τακτική, ολοκληρωμένη και συστηματική υποβολή στοιχείων, τα οποία να είναι επίσης διαθέσιμα στο κοινό.

Για αυτόν τον σκοπό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να απαντώνται τρία βασικά ερωτήματα σχετικά με κάθε αναφερόμενη φορολογική δαπάνη: i) πόσο στοιχίζει, ii) ποιος ωφελείται, και iii) επιτυγχάνει τον σκοπό για τον οποίο σχεδιάστηκε ([24]); Οι πληροφορίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν τον δεδηλωμένο στόχο πολιτικής κατά τη στιγμή της θέσπισης, τον μηχανισμό φορολογικής δαπάνης (απαλλαγή, μειωμένος συντελεστής κ.λπ.), τους δικαιούχους και το ποσό των ετήσιων διαφυγόντων εσόδων. Ιδανικά, θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει περιγραφή του δείκτη αναφοράς και σύνδεσμο με ισοδύναμα προγράμματα άμεσων δαπανών. Για να εξασφαλίζεται δημοσιονομική διαφάνεια, οι εκθέσεις για τις φορολογικές δαπάνες θα πρέπει να περιλαμβάνουν και διαρθρωτικά μέτρα με εξαιρετικά υψηλές επιπτώσεις στα έσοδα, δεδομένης της σημασίας τους.

Δράση 4 (κράτη μέλη): βελτίωση της διαθεσιμότητας και της ποιότητας των δεδομένων που χρησιμοποιούνται για τις εκτιμήσεις των φορολογικών δαπανών και δημοσίευση λεπτομερών, ετήσιων εκθέσεων για τις φορολογικές δαπάνες. *Η έλλειψη δεδομένων αποτελεί συχνά βασικό εμπόδιο για την κατάλληλη μέτρηση των φορολογικών δαπανών. Οι εκθέσεις αυτές θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένες, με λεπτομερείς πληροφορίες σε επίπεδο μέτρου, να ποσοτικοποιούν τα διαφυγόντα έσοδα, όπου είναι δυνατό, και να αναφέρουν τους λόγους για τους οποίους δεν πραγματοποιείται ποσοτικός προσδιορισμός. Η ενσωμάτωση στη διαδικασία του προϋπολογισμού είναι επιθυμητή.*

Δράση 5 (ΕΕ): ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών για την υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες. *Βασισμένες σε ορθές πρακτικές, αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές θα συμβάλουν στην εφαρμογή της νομικής απαίτησης που θεσπίζεται με την οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών ([25]) όσον αφορά την υποβολή στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες.*

3.3 Επανεξέταση και τακτική αξιολόγηση του κατά πόσον οι φορολογικές δαπάνες συνάδουν με τις προτεραιότητες πολιτικής

Η οικονομική αποδοτικότητα των φορολογικών δαπανών συχνά δεν επανεξετάζεται συστηματικά. Οι φορολογικές δαπάνες μπορεί να βασίζονται σε θεμιτούς στόχους πολιτικής. Ωστόσο, σε αντίθεση με τις άμεσες δαπάνες, οι οποίες υπόκεινται σε κοινοβουλευτική έγκριση, περιοδικό έλεγχο και δημοσιευόμενους στόχους επιδόσεων, η συντριπτική πλειονότητα των φορολογικών δαπανών δεν διαθέτει αυτούς τους μηχανισμούς λογοδοσίας. Τα περισσότερα κράτη μέλη υποβάλλουν στοιχεία για το

[24] Ωστόσο, το ποσό αυτό θα πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή, διότι οι διαφορές στους εθνικούς φορολογικούς δείκτες αναφοράς και στις μεθοδολογίες εκτίμησης περιορίζουν τη συγκρισιμότητα των δηλωθέντων διαφυγόντων εσόδων μεταξύ κρατών μελών. Βλ. επίσης υποσημείωση 1.

[25] Οδηγία 2011/85/ΕΕ του Συμβουλίου, της 8ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024.

εκτιμώμενο κόστος των φορολογικών δαπανών όσον αφορά τα έσοδα, αλλά αυτή η μορφή υποβολής στοιχείων δεν αποσαφηνίζει κατά πόσον μια υφιστάμενη φορολογική δαπάνη επιτυγχάνει τον στόχο της με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Το αποτέλεσμα είναι ένα διαρθρωτικό έλλειμμα: δημόσιοι πόροι με μέγεθος συγκρίσιμο με μείζονα προγράμματα δαπανών κατανέμονται χωρίς συστηματική διαδικασία για την αξιολόγηση του κατά πόσον επιτυγχάνουν τους στόχους τους ή είναι αποδοτικοί από οικονομική άποψη. Σε μια εποχή πιέσεων για δημοσιονομική εξυγίανση και ανταγωνιστικών απαιτήσεων για τους δημόσιους προϋπολογισμούς, δεν πρόκειται απλώς για ζήτημα διαφάνειας, αλλά για πρόβλημα δημοσιονομικής πολιτικής.

Χρειάζεται θεσμοθετημένη διαδικασία αξιολόγησης για τις φορολογικές δαπάνες ([26]). Η αξιολόγηση πρέπει να απαντά σε δύο ερωτήματα σχετικά με κάθε μέτρο: i) επιτυγχάνει τον δεδηλωμένο στόχο της και ii) είναι το κόστος αναλογικό; Μια κλιμακωτή προσέγγιση, όπως αυτή που εφαρμόζεται με το πλαίσιο L1/L2/L3 της Ιρλανδίας και το ολλανδικό Toetsingskader, αποτελεί ένα εφαρμόσιμο μοντέλο ([27]). Κάθε μέτρο υπόκειται σε δομημένη ποιοτική επανεξέταση του σκεπτικού και της στόχευσής του, με σταδιακά βαθύτερες ποσοτικές αναλύσεις που εφαρμόζονται πάνω από καθορισμένα δημοσιονομικά όρια. Συνεπώς, υπάρχουν τα εργαλεία ανάλυσης και είναι καθιερωμένα. Αυτό που χρειάζεται είναι πολιτική δέσμευση για τη συστηματική εφαρμογή τους σε όλα τα κράτη μέλη.

Για τη θεσμοθέτηση των αξιολογήσεων των φορολογικών δαπανών απαιτούνται διάφορες κρίσιμες επιλογές σχεδιασμού. Οι εντολές αξιολόγησης που βασίζονται στη νομοθεσία είναι πιο ανθεκτικές από τις πολιτικές αυτοδεσμεύσεις. Επιπλέον, η εποπτεία από κεντρικό σημείο, κοντά στο Υπουργείο Οικονομικών, είναι πιο αντικειμενική από την εξάρτηση από τα αρμόδια υπουργεία που έχουν συμφέρον για τη διατήρηση συγκεκριμένων μέτρων. Τα πορίσματα της αξιολόγησης πρέπει να συνδέονται με εκτελεστές συνέπειες.

Δράση 6 (κράτη μέλη): θέσπιση νομικού ή διοικητικού πλαισίου που απαιτεί περιοδική αξιολόγηση των φορολογικών δαπανών σε κυλιόμενη βάση, ενίσχυση της ανεξάρτητης εποπτείας και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ εθνικών φορέων. *Με τη δημιουργία θεσμικού πλαισίου αξιολόγησης κατοχυρώνεται η τακτική αξιολόγηση των φορολογικών δαπανών, ενώ ενισχύεται η δημοκρατική εποπτεία και εξασφαλίζεται ότι τα μέτρα επιτυγχάνουν τον στόχο τους με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Οι αξιολογήσεις θα μπορούσαν επίσης να περιλαμβάνονται σε επανεξετάσεις των γενικών δαπανών ή να συνδέονται με αυτές. Η περαιτέρω μεθοδολογική ανάπτυξη και επανεξέταση της υποβολής στοιχείων για τις φορολογικές δαπάνες και της αξιολόγησής τους θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος της διαδικασίας του προϋπολογισμού, για παράδειγμα από ανεξάρτητα δημοσιονομικά όργανα ή από ανώτατα όργανα ελέγχου. Η συνεργασία (για παράδειγμα,*

[26] Η πλατφόρμα για τη συνεργασία σε φορολογικά θέματα δημοσίευσε πρόσφατα έξι αρχές για τα φορολογικά κίνητρα. Η αρχή 6.3 ορίζει ότι «η νομοθεσία για τα κίνητρα θα πρέπει να περιλαμβάνει πρόγραμμα περιοδικής, αξιόπιστης και δημόσιας αξιολόγησης».

[27] Η ιρλανδική προσέγγιση παρατίθεται στο έγγραφο Tax Expenditures Evaluations – Updated Guidelines (2024). Η ολλανδική προσέγγιση εξηγείται στον ειδικό ιστότοπο σχετικά με τους εθνικούς δημοσιονομικούς κανονισμούς (υπόδειγμα 4.55).

στο πλαίσιο μόνιμης ομάδας εργασίας) μεταξύ σχετικών εθνικών φορέων (π.χ. Υπουργείο Οικονομικών, φορολογική διοίκηση και στατιστική υπηρεσία) θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω αυτές τις προσπάθειες.

3.4 Εμβάθυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού

Ο περαιτέρω ψηφιακός μετασχηματισμός, βασισμένος στην πρόσφατη πρόοδο στην ψηφιοποίηση των φορολογικών διοικήσεων, είναι απαραίτητος για την αντιμετώπιση διαρθρωτικών αδυναμιών και τη μείωση επίμονων φορολογικών κενών. Στα παραδοσιακά φορολογικά συστήματα οι φορολογούμενοι αναλαμβάνουν τη δήλωση, τον υπολογισμό και την καταβολή των φόρων τους, οικειοθελώς και με ακρίβεια. Η πολυπλοκότητα ορισμένων φορολογικών συστημάτων μπορεί να οδηγήσει σε σφάλματα των φορολογουμένων και να αυξήσει την επιβάρυνσή τους για τη συμμόρφωση. Η μετάβαση στη συμμόρφωση εκ σχεδιασμού φέρνει τις φορολογικές διαδικασίες πιο κοντά στις φυσικές (επιχειρηματικές) διαδικασίες των φορολογουμένων, ελαχιστοποιώντας τα περιθώρια σφάλματος και απάτης. Για παράδειγμα, τα συστήματα παρακράτησης φόρου (PAYE) —στα οποία οι εργοδότες παρακρατούν τους φόρους— μειώνουν τα σφάλματα και τους κινδύνους απάτης. Συνολικά, οι προσπάθειες ψηφιοποίησης μέχρι σήμερα έχουν αποτελέσει σημαντικό βήμα προόδου προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά παραμένουν ανεπαρκείς, διότι δεν οδηγούν στην επίτευξη συστημάτων απρόσκοπτης φορολόγησης. Για να μεγιστοποιηθεί η αξία από τον ψηφιακό μετασχηματισμό, είναι αναγκαίο να υιοθετηθούν πλήρως προσεγγίσεις *συμμόρφωσης εκ σχεδιασμού* και *απρόσκοπτης φορολόγησης* για τον εκσυγχρονισμό των διοικητικών διαδικασιών τους και να ενταθούν οι προσπάθειες στους ακόλουθους τομείς:

Δράση 7 (κράτη μέλη και ΕΕ): βελτιστοποίηση των εθνικών διαδικασιών και ενοποίηση ψηφιακών συστημάτων εντός της ΕΕ: *πριν από την ψηφιοποίηση, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναθεωρήσουν και να απλουστεύσουν τις επιχειρησιακές ροές εργασίας. Οι διαδικασίες θα πρέπει κατά προτίμηση να είναι ενσωματωμένες στα συστήματα των φορολογουμένων, ώστε να μετατραπούν οι φορολογούμενοι σε ενεργούς συμμετέχοντες στη φορολογική διοίκηση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αντικαταστήσουν τα κατακερματισμένα συστήματα ΤΠ με ολοκληρωμένες ψηφιακές πλατφόρμες που θα καλύπτουν όλες τις βασικές λειτουργίες της φορολογικής διοίκησης. Έτσι θα βελτιωθεί επίσης η συνέπεια των δεδομένων, θα μειωθούν οι αλληλεπικαλύψεις και θα περιοριστούν οι χειροκίνητες παρεμβάσεις. Διαχρονικά, η ΕΕ εφάρμοσε διαδοχικώς ανεξάρτητα ψηφιακά συστήματα σύμφωνα με διαφορετικές φορολογικές νομοθεσίες. Η ενοποίηση αυτών των συστημάτων με τη χρήση ΤΝ και άλλων τεχνολογιών γενικής εφαρμογής θα μειώσει το κόστος τόσο για την ΕΕ όσο και για τα κράτη μέλη, θα καταστήσει αποτελεσματικότερη την επεξεργασία δεδομένων και μπορεί να μειώσει τη διοικητική επιβάρυνση των φορολογουμένων.*

3.5 Βελτιστοποίηση της επεξεργασίας και της χρήσης δεδομένων

Η βελτιστοποίηση της επεξεργασίας και της χρήσης δεδομένων καθίσταται ολοένα και πιο δύσκολη για τις φορολογικές διοικήσεις. Τα δεδομένα υψηλής ποιότητας είναι καίριας σημασίας για τις αξιολογήσεις κινδύνου και την ταυτοποίηση των φορολογουμένων**.** Όσο ταχύτερα και ακριβέστερα μπορεί μια φορολογική διοίκηση να προσδιορίζει το ορθό ποσό του οφειλόμενου φόρου από συγκεκριμένο φορολογούμενο, τόσο καλύτερα θα μπορεί να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις συμμόρφωσης με ταχύτητα. Οι ακόλουθες δράσεις θα συμβάλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων συμμόρφωσης που σχετίζονται με τα δεδομένα:

Δράση 8 (κράτη μέλη και ΕΕ): δημιουργία ενοποιημένου πλαισίου για τα φορολογικά δεδομένα και την ανάλυση κινδύνου με βάση την ΤΝ. *Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν ενοποιημένα συστήματα φορολογικών δεδομένων που βασίζονται στην ΤΝ και συνδέουν πληροφορίες σχετικά με τους άμεσους και τους έμμεσους φόρους, ώστε να καθίστανται δυνατοί οι διασταυρωτικοί έλεγχοι, η ανάλυση κινδύνου σε πραγματικό χρόνο και ο ταχύτερος εντοπισμός της φορολογικής απάτης, της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής. Οι χειροκίνητες ροές εργασίας θα πρέπει να αντικαθίστανται όλο και περισσότερο από αυτοματοποιημένες διαδικασίες, ώστε να παρέχεται στα συστήματα η δυνατότητα να επισημαίνουν κινδύνους, να επεξεργάζονται εισερχόμενα δεδομένα και να υποστηρίζουν έγκαιρες αντιδράσεις, ενώ παράλληλα να εξασφαλίζεται ότι η πρόσβαση στα δεδομένα εξακολουθεί να αφορά συγκεκριμένο σκοπό, είναι νόμιμη, αναλογική και υπόκειται σε αποτελεσματική ανθρώπινη εποπτεία. Σε επίπεδο ΕΕ, μια πιο κεντρική αρχιτεκτονική, βασισμένη στη χρήση τυποποιημένων δεδομένων και ενισχυμένη με διαρθρωτικές αναβαθμίσεις, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της αναδιατυπωμένης ΟΔΣ, αναμένεται να συμβάλει στην αντιμετώπιση του κατακερματισμού και των ασυνεπειών μεταξύ εθνικών συστημάτων. Οι λύσεις κοινοχρησίας δεδομένων, με βάση εργαλεία όπως το CESOP και το εργαλείο ανάλυσης δικτύου συναλλαγών (TNA) του EUROFISC, αναμένεται να ενισχύσουν την από κοινού ανάλυση κινδύνου και να παρέχουν στις φορολογικές αρχές τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν πληροφορίες και να συντονίζουν αποτελεσματικότερα την επιβολή της νομοθεσίας. Τέλος, η βελτίωση των μηχανισμών επαλήθευσης του ΑΦΜ και υποβολής σχετικών παρατηρήσεων αναμένεται να ενισχύσει την ταυτοποίηση των φορολογουμένων και την ποιότητα των δεδομένων. Η προσέγγιση αυτή θα στηρίξει τον πιο προορατικό εντοπισμό καταχρηστικών φορολογικών πρακτικών, θα εξορθολογίσει τους ελέγχους και θα ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ φορολογικών αρχών σε ολόκληρη την ΕΕ.*

3.6 Βελτίωση της είσπραξης και ανάκτησης φόρων

Σε πολλά κράτη μέλη διαπιστώνονται ανεπάρκειες στην είσπραξη φόρων, οι οποίες οδηγούν σε υψηλά επίπεδα ανείσπρακτων φορολογικών οφειλών (βλ. τμήμα 2.4 ανωτέρω). Ως εκ τούτου, η ενίσχυση της ανάκτησης φορολογικών οφειλών είναι ζωτικής σημασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στη βελτίωση των επιδόσεων είσπραξης —μέσω αποδοτικών διαδικασιών, ψηφιακών εργαλείων και ΤΝ (με

διασφαλίσεις)— για τη μείωση των κενών συμμόρφωσης και την ανάκτηση εκκρεμών εσόδων.

Η νομοθεσία της ΕΕ ([28]) παρέχει στα κράτη μέλη μέσα για αμοιβαία συνδρομή μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών, της κοινοποίησης εγγράφων και της ανάκτησης φορολογικών απαιτήσεων για λογαριασμό άλλου κράτους μέλους. Η συνδρομή για την είσπραξη μεταξύ κρατών μελών βάσει της οδηγίας 2010/24 της ΕΕ (και μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας βάσει της σχετικής διεθνούς συμφωνίας) θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο ως έσχατη λύση, δηλαδή αφού έχουν εξαντληθεί ή έχουν αποδειχθεί δυσανάλογα δυσχερείς οι εγχώριες επιλογές. Αυτό σημαίνει ότι οι αιτήσεις συνδρομής για την είσπραξη αφορούν συνήθως περίπλοκες και δύσκολες καταστάσεις είσπραξης στις οποίες εξακολουθεί να είναι δύσκολη η εκτέλεση φορολογικών απαιτήσεων. Στα παραδείγματα στα οποία ζητείται συνδρομή για την είσπραξη περιλαμβάνονται η απουσία προσβάσιμων περιουσιακών στοιχείων, καταστάσεις αφερεγγυότητας ή διαφορές.

Δράση 9 (κράτη μέλη): ενίσχυση της ανάκτησης φόρων μέσω της συγκέντρωσης, της συνεργασίας και της αποδοτικής διαχείρισης. *Για τη βελτίωση της ανάκτησης φορολογικών οφειλών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συγκεντρώσουν και να ενοποιήσουν λειτουργίες ανάκτησης, μεριμνώντας για την πλήρη πρόσβαση των αρχών σε δεδομένα των φορολογουμένων για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των φορολογικών οφειλών. Η στενότερη συνεργασία με τους αρμόδιους για την αφερεγγυότητα οργανισμούς και δικαστήρια —ιδίως σε υποθέσεις απάτης— θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη εξασφάλιση των ανακτήσεων. Η επιτάχυνση των βεβαιώσεων φόρου και των διαφορών μέσω απλούστερων κανόνων, ταχύτερων ερευνών και εξορθολογισμένων νομικών διαδικασιών θα βελτιώσει το ποσοστό επιτυχίας της ανάκτησης. Η ενίσχυση της αμοιβαίας συνδρομής σε επίπεδο ΕΕ είναι επίσης ζωτικής σημασίας. Τα κράτη μέλη πρέπει να ανταποκρίνονται άμεσα στις αιτήσεις ανάκτησης, να βελτιώσουν τη διασυνοριακή ανίχνευση περιουσιακών στοιχείων με πρόσβαση σε δεδομένα σε πραγματικό χρόνο και να γεφυρώσουν τα επιχειρησιακά κενά μεταξύ των φορολογικών αρχών και των αρμόδιων για την αφερεγγυότητα οργανισμών. Τα μέτρα αυτά θα ενισχύσουν την αποδοτικότητα της είσπραξης, θα μειώσουν τα διαφυγόντα έσοδα λόγω αφερεγγυότητας και θα εξασφαλίσουν δικαιότερη επιβολή σε ολόκληρη την ΕΕ.*

4. Συμπέρασμα

Η Ευρώπη δεν έχει την πολυτέλεια να αγνοεί τα φορολογικά κενά. Κάθε έτος, περισσότερα από 200 δισ. EUR σε φορολογικά έσοδα χάνονται στην ΕΕ λόγω φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση. Κάθε οφειλόμενο ευρώ που δεν εισπράττεται είναι ένα ευρώ που δεν μπορεί να επενδυθεί στην ανταγωνιστικότητα, την ανθεκτικότητα και την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Η μείωση των φορολογικών κενών όσον αφορά τη συμμόρφωση είναι ένας έξυπνος και αποτελεσματικός τρόπος για τη βελτίωση των δημόσιων οικονομικών: Μετρώντας

[28] Οδηγία 2010/24/ΕΕ περί αμοιβαίας συνδρομής για την είσπραξη φόρων, δασμών και άλλων μέτρων.

τα φορολογικά κενά όσον αφορά τη συμμόρφωση και εντοπίζοντας τις πηγές της μη συμμόρφωσης, τα κράτη μέλη μπορούν να εισπράττουν περισσότερα φορολογικά έσοδα χωρίς να χρειάζεται να αυξήσουν τους φορολογικούς συντελεστές. Για αυτόν τον σκοπό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν την ικανότητά τους να μετρούν τα φορολογικά κενά όσον αφορά τη συμμόρφωση και να χρησιμοποιούν τα αποτελέσματα για τη χάραξη στρατηγικών φορολογικής συμμόρφωσης. Σε επίπεδο ΕΕ, η Επιτροπή είναι έτοιμη να συμβάλει στο έργο για συγκρίσιμες μεθόδους και να καταστήσει δυνατή τη μάθηση από ομοτίμους. Τα χαμηλότερα φορολογικά κενά όσον αφορά τη συμμόρφωση χαλαρώνουν τις πιέσεις στους προϋπολογισμούς, δημιουργούν μεγαλύτερα περιθώρια για επενδύσεις και ενισχύουν την εμπιστοσύνη στον δίκαιο χαρακτήρα των φορολογικών μας συστημάτων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αυστηροποιήσουν τη διακυβέρνηση των φορολογικών δαπανών, όπως οι μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές, οι φορολογικές απαλλαγές για ορισμένους τομείς, οι πιστώσεις φόρου ή άλλα φορολογικά κίνητρα. Σε ολόκληρη την ΕΕ, οι φορολογικές δαπάνες που αναφέρουν τα κράτη μέλη ανέρχονται σε περίπου 750 δισ. EUR σε διαφυγόντα έσοδα ετησίως. Όταν σχεδιάζονται σωστά, εργαλεία όπως οι πιστώσεις φόρου και άλλα φορολογικά κίνητρα —όπως αυτά που συνιστώνται στο πλαίσιο της συμφωνίας για καθαρή βιομηχανία ή της Ένωσης Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων— μπορούν να προωθήσουν στρατηγικές προτεραιότητες, όπως η καινοτομία και η καθαρή μετάβαση. Ωστόσο, χωρίς επαρκείς ελέγχους, ενδέχεται να πολλαπλασιαστούν και η οικονομική αποδοτικότητά τους να διαβρωθεί με την πάροδο του χρόνου. Με τακτική υποβολή στοιχείων και αξιολόγηση αποσαφηνίζεται το κατά πόσον οι φορολογικές δαπάνες εξακολουθούν να εξυπηρετούν τον σκοπό τους και να είναι αποδοτικές από οικονομική άποψη. Αν δεν το κάνουν, πρέπει να υπάρχει η πολιτική βούληση για τον περιορισμό τους. Στόχος δεν είναι να αρθούν αποτελεσματικά κίνητρα, αλλά να εξασφαλιστεί ότι οι απαλλαγές, οι μειωμένοι συντελεστές ή οι πιστώσεις είναι δικαιολογημένες, στοχευμένες και ευθυγραμμισμένες με τις προτεραιότητες πολιτικής. Αυτό συμβάλλει στην προστασία των εθνικών προϋπολογισμών και στην κατοχύρωση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών.

Το μέλλον ανήκει σε φορολογικές διοικήσεις που είναι πιο ενοποιημένες, βασίζονται περισσότερο στα δεδομένα και είναι εξοπλισμένες με αποτελεσματικούς μηχανισμούς είσπραξης και ανάκτησης. Πολύ συχνά, τα κράτη μέλη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προκλήσεις όσον αφορά την ποιότητα και τη χρήση των δεδομένων, την είσπραξη και την ανάκτηση φόρων, καθώς και τα επίμονα αποθέματα ανείσπρακτων οφειλών. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιταχύνουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό των φορολογικών τους διοικήσεων, να βελτιώσουν την ποιότητα των δεδομένων και την ανάλυση κινδύνου και να ενισχύσουν την ανάκτηση φορολογικών οφειλών. Καλύτερα ενοποιημένα συστήματα ΤΠ, εξυπνότερη χρήση των δεδομένων και της ΤΝ, ισχυρότερη διασυνοριακή συνεργασία και αποτελεσματικότερες διαδικασίες ανάκτησης μπορούν να συμβάλουν στην εξασφάλιση της είσπραξης των οφειλόμενων φόρων, μειώνοντας παράλληλα την επιβάρυνση για τους συμμορφούμενους φορολογούμενους. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία διότι η διασυνοριακή δραστηριότητα αποτελεί σημαντική συνιστώσα του φορολογικού εγκλήματος, ιδίως της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ. Μόνο η διασυνοριακή ενδοκοινοτική απάτη αφανούς

εμπόρου (ΕΑΑΕ) αντιστοιχούσε περίπου στο 1-3 % των διαφυγόντων εσόδων από τον ΦΠΑ ετησίως κατά την περίοδο 2010-2023, ή αλλιώς σε 12,5 έως 32,5 δισ. EUR ([29]). Η πρωτοβουλία ViDA αποτελεί επιτυχημένο παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η έξυπνη ψηφιοποίηση και η αυξημένη συνεργασία μεταξύ φορολογικών αρχών μπορούν να συμβάλουν στην απλούστευση των διαδικασιών και στη μείωση των κινδύνων και των ευκαιριών απάτης ή άλλων καταχρηστικών φορολογικών πρακτικών.

Αν η Ευρώπη επιθυμεί μεγαλύτερη ανθεκτικότητα και αποτελεσματικότερη χρήση του δημόσιου χρήματος, πρέπει να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο συγκεντρώνονται τα έσοδα και να αναλάβει δράση για τη βελτίωσή του. Η παρούσα ανακοίνωση βασίζεται σε ολοκληρωμένη ανάλυση ανά χώρα. Καθορίζει μια εφαρμόσιμη μελλοντική πορεία ώστε τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τα φορολογικά τους συστήματα και τη φορολογική τους διοίκηση και η Επιτροπή να διευκολύνει την τόνωση της ικανότητας προκειμένου να εξασφαλιστεί η υλοποίηση συνεργειών. Δίνει πολιτική ώθηση στην πρωτοβουλία «Mind the Gap» (Προσοχή στο κενό), παρέχοντας στους υπεύθυνους χάραξης φορολογικής πολιτικής και στις φορολογικές διοικήσεις τη δυνατότητα να ανταποκρίνονται, να προσαρμόζουν, να παρακολουθούν τακτικά την πρόοδο και να αντλούν διδάγματα.

Η πρωτοβουλία επικεντρώνεται στην υλοποίηση και την εφαρμογή. Δημιουργεί μια πρακτική γέφυρα μεταξύ της ανάλυσης πολιτικής και της στήριξης της εφαρμογής. Πολλές από τις προτεινόμενες δράσεις μπορούν να καθοδηγήσουν τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή της πολιτικής και να παράσχουν ορθές πρακτικές που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν μέσω τεχνικής υποστήριξης, ανάπτυξης ικανοτήτων και μάθησης από ομοτίμους.

Η πρωτοβουλία «Mind the Gap» (Προσοχή στο κενό) προωθεί τον στόχο της απλούστευσης στην πράξη. Αρχές όπως η συμμόρφωση εκ σχεδιασμού και η απρόσκοπτη φορολόγηση ενσωματώνουν τη φορολογική συμμόρφωση στις συνήθεις επιχειρηματικές διαδικασίες, μειώνοντας τη διοικητική επιβάρυνση. Αυτό οδηγεί σε χαμηλότερο κόστος συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις, το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τις ΜΜΕ και τονώνει τη διασυνοριακή ανάπτυξη. Ομοίως, η καλύτερη παρακολούθηση, η αξιολόγηση και ο εξορθολογισμός των φορολογικών δαπανών στηρίζουν απλούστερα και πιο διαφανή φορολογικά συστήματα, με χαμηλότερο κόστος συμμόρφωσης.

[29] Βλ. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, CASE, Poniatowski, G., Śmietanka, A., και Skowronek, A., VAT compliance gap due to Missing Trader Intra-Community (MTIC) Fraud — Final Report Phase II [Κενό συμμόρφωσης όσον αφορά τον ΦΠΑ λόγω της ενδοκοινοτικής απάτης του αφανούς εμπόρου (ΕΑΑΕ) — Τελική έκθεση, Φάση ΙΙ], Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2024, https://data.europa.eu/doi/10.2778/6433841.